

m.remissvar@regeringskansliet.se
m.me@regeringskansliet.se

Sjöfartsverkets remissyttrande avseende Naturvårdsverkets och Statskontorets rapportering av regeringsuppdrag att se över systemet för avgifter för sådan prövning och tillsyn som sker enligt miljöbalken

Sammanfattning

- Sjöfartsverket är positiv till att en översyn av avgifterna görs, förutsatt att höjda avgifter bidrar till en ökad kostnadstäckning och en effektiv tillsyn och prövning. Det är Sjöfartsverkets uppfattning att full kostnadstäckning bör eftersträvas för alla typer av ärenden.
- Sjöfartsverket tillstyrker förslaget att en översyn ska göras regelbundet vart tredje år.
- Sjöfartsverket delar Naturvårdsverkets bedömning att dagens system avseende fördelning av förvaltningsanslag mellan länsstyrelserna inte ger förutsättningar för en bra koppling mellan avgiftsuttag och motprestation. För Sjöfartsverket som verksamhetsutövare är det synnerligen viktigt att intäkterna från en eventuell höjning av avgifterna verkligen går till tillsyn och prövning av miljöbalksärenden.
- Sjöfartsverket är positiv till att statliga timarvoden beräknas på likartat sätt som hos kommunala tillsynsmyndigheter.

Höjda avgifter för prövning av vattenverksamhet (kap 5.2.1 och 6.3)

Sjöfartsverket är positiv till att en översyn av avgifterna görs, förutsatt att höjda avgifter bidrar till en ökad kostnadstäckning och en effektiv miljöprövning.

En konsekvens för Sjöfartsverkets del av Naturvårdsverkets förslag till höjda prövningsavgifter blir kraftigt ökade avgifter i våra farledsprojekt.

Datum
2022-10-19

Vår beteckning
22-03655

Höjda avgifter för tillsyn och anmälan av vattenverksamhet (kap 5.2.2 och 6.3)

Sjöfartsverket är positiv till att en översyn av avgifterna görs, förutsatt att höjda avgifter bidrar till en ökad kostnadstäckning och en effektiv tillsyn.

Sjöfartsverket delar bedömningen att den låga kostnadstäckningen för tillsyn av vattenverksamhet sannolikt beror på att timtaxan sällan tas ut av tillsynsmyndigheten. Att timtaxan inte tas ut skulle kunna bero på att det upplevs som administrativt krångligt och att man vid länsstyrelsen inte är van vid att tidsredovisa på den detaljnivå som krävs. Det kan också bero på att tillsynsmyndigheten inte får direkt del av intäkten och att incitamentet för fakturering därmed är lågt (se även kommentar nedan).

Nya och ändrade prövningsavgifter för viss övrig verksamhet (kap 5.4.1, 5.4.2, 6.5.1 och 6.5.2)

Sjöfartsverket är generellt positiv till översynen av avgifter. Däremot är vi tveksamma till att vissa ärenden och avgifter inte ska ha full kostnadstäckning.

Regelbunden översyn av FAPT (kap. 5.5)

Sjöfartsverket är positiv till förslaget att en översyn ska ske vart tredje år, både med tanke på den administrativa bördan som översynen innebär för myndigheterna och att avgiften/kostnaden ska vara förutsägbar för verksamhetsutövaren åtminstone ett par år framåt i tiden.

Sjöfartsverket är också positiv till förslaget att länsstyrelserna ska redovisa en genomsnittlig timkostnad för miljöbalkstillsyn som underlag för Naturvårdsverkets översyn. Detta kräver sannolikt att länsstyrelsernas tidsredovisning både utvecklas och blir mer enhetlig och likriktad mellan länsstyrelserna. Vi saknar dock en skrivning om att det också krävs underlag från prövningsmyndigheterna (miljöprövnings-delegationen samt mark- och miljödomstolen) för översyn av prövningsavgifterna. Ett underlag avseende nedlagd tid och kostnader för olika prövningsärenden krävs för att eventuella justeringar avseende avgifterna ska uppfattas som nödvändiga och legitima.

Återföring av medel (kap. 7.3)

Sjöfartsverket delar Naturvårdsverkets bedömning att dagens system avseende fördelning av förvaltningsanslag mellan länsstyrelserna inte ger förutsättningar för en tillräckligt bra koppling mellan avgiftsuttag och motprestation. Ur ett verksamhetsutövarperspektiv är det synnerligen viktigt att en höjning av tillsyns- och prövningsavgifter också innebär att prövnings- och tillsynsmyndigheterna får del av dessa högre intäkter och att medlen används till just handläggning av ärenden inom de aktuella miljöbalksområdena.

Datum
2022-10-19

Vår beteckning
22-03655

En tydligare återföring av medlen till länsstyrelserna, liksom en utvecklad och detaljerad tidsredovisning, kan också öka incitamentet för myndigheterna att ta ut t.ex. tillsynsavgift för vattenverksamhet eller extraordinär tillsyn av miljöfarlig verksamhet.

Som verksamhetsutövare med ett flertal pågående eller planerade miljöprovningar är Sjöfartsverket mycket angelägen om att både prövningsmyndighet och remissinstanser (framför allt länsstyrelsen) har tillräckligt med resurser och kompetens. Sjöfartsverket lägger stora resurser på att ta fram ett gediget och vetenskapligt förankrat underlag till tillståndsansökningarna. Det är viktigt att vår motpart har möjlighet (vad gäller både tid och kompetens) att ta till sig detta underlag, och att de medel som vi betalar via prövningsavgift och särskilda ersättningar verkligen tillfaller aktuella myndigheter (och i förlängningen också rätt enheter på myndigheterna).

Allmänna synpunkter

Sjöfartsverket ser positivt på att statliga timarvoden beräknas på liknande sätt som Sveriges kommuner och regioners beräkningsmodell, liksom att avgifterna för tillsyn från länsstyrelserna harmonierar med vad som tas ut vid kommunal tillsyn. Det är inte rimligt att kostnaden för verksamhetsutövaren beror av vem som är tillsynsmyndighet, i synnerhet i de fall där länsstyrelsen överlåtit den operativa tillsynen till en kommunal nämnd.

Slutligen vill Sjöfartsverket lyfta en aspekt som inte har tagits upp i redovisningarna från Statskontoret och Naturvårdsverket:

Verksamhetsutövaren betalar i dag, och även i framtiden enligt Naturvårdsverkets förslag, en prövningsavgift vid provning av vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Prövningsavgiften ska motsvara prövningsmyndighetens (dvs. mark- och miljödomstolen) arbete i målet. Utöver detta begär remissinstanserna (Havs- och vattenmyndigheten, länsstyrelsen) särskild ersättning från verksamhetsutövaren för nedlagd tid. För provning av miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken betalar verksamhetsutövaren idag en kombinerad tillsyns- och prövningsavgift, vilket i Naturvårdsverkets förslag är ersatt av en årlig tillsynsavgift och en separat ansökningsavgift för provningar. I ansökningsavgiften är inkluderat både prövningsmyndighetens (miljöprövningsdelegationen eller mark- och miljödomstolen) arbete samt länsstyrelsens arbete som remissinstans (se Naturvårdsverkets redovisning av regeringsuppdraget, sid 35). För verksamheter som provas enligt både 9 kap. och 11 kap. miljöbalken, vilket gäller t.ex. hamnar, innebär det att länsstyrelsen begär särskild ersättning för nedlagd tid för den delen av ärendet som rör vattenverksamhet, medan övrig tid är inkluderad i ansökningsavgiften. Sjöfartsverket menar att det är ologiskt att

Datum
2022-10-19

Vår beteckning
22-03655

länsstyrelsens tid/ersättning hanteras olika för olika typer av ärenden och skulle gärna se en översyn av regelverket även i denna del.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Katarina Norén. Handlingen är fastställd i Sjöfartsverkets elektroniska ärendehanteringssystem. I handläggningen har deltagit chef för Miljö- och hållbarhetsenheten Sabina Hoppe, chef för Avdelning Styrning och planering Magnus Stephansson, verksjurist Annica Johansson, chefsjurist Lisa Lewander samt miljöspecialist Maria Carling, den sistnämnde föredragande.

Katarina Norén

Maria Carling